

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2609/2020
02.12.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић, Гордане Комненић, Бисерке Живановић и Божидара Вујичића чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ и ВВ, сви из ..., чији је заједнички пуномоћник Гордана Нишевић Тадић, адвокат из ..., против туженог Института за ратарство и повртарство, Нови Сад, чији је пуномоћник др. Драган Ђорђевић, адвокат из ..., одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против решења Апелационог суда у Новом Саду Гж 4587/19 од 16.01.2020. године, у седници већа одржаној дана 02.12.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужилаца АА, ББ и ВВ, сви из ..., изјављеној против решења Апелационог суда у Новом Саду Гж 4587/19 од 16.01.2020. године.

УКИДА СЕ решење Апелационог суда у Новом Саду Гж 4587/19 од 16.01.2020. године и предмет враћа другостепеном суду, на поновно одлучивање о жалби.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 283/2013 од 24.09.2019. године, ставом првим изреке, одлучено је да се тужбени захтев тужилаца делимично усваја. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцима исплати на име обрачунате посебне радне стимулације за период од 2003. године до 18.07.2007. године, износе, са каматом наведене у том ставу изреке. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима солидарно накнади трошкове парничног поступка у износу од 665.359,22 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде па до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је део тужбеног захтева тужилаца којим су тражили исплату посебне радне стимулације за 2002. годину у укупном износу од 428.638,06 динара, са законском затезном каматом на износ од 123.690,88 динара почев од 01.03.2019. године, као и део тужбеног захтева преко досуђеног износа на име посебне радне стимулације за 2007. годину од 406.636,88 динара, са законском затезном каматом од 01.01.2008. године, па до траженог износа од 1.967.360,39 динара, са законском затезном каматом на износ од 745.841,52 динара, почев од 01.03.2019. године.

Решењем Апелационог суда у Новом Саду Гж 4587/19 од 16.01.2020. године, ставом првим изреке, жалба туженог је усвојена, па је пресуда Вишег суда у Новом Саду П 283/13 од 24.09.2019. године, у побијаном усвајајућем делу и делу одлуке о трошковима поступка, укинута и тужба којом је тражено да се обавезе тужени да

тужиоцима исплати на име обрачунате посебне радне стимулације за период од 2003. године до 18.07.2007. године, у износу, са каматом, на начин наведен у том ставу изреке, је одбачена. Ставом другим изреке, обавезани су тужиоци да туженом накнаде трошкове првостепеног поступка у износу од 946.042,27 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом трећим изреке, обавезани су тужиоци да туженом накнаде трошкове жалбеног поступка у износу од 185.190,92 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова жалбеног поступка. 2018. године, у ставу првом изреке.

Против правноснажног решења донетог у другом степену, тужиоци су изјавили благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права и предложили да се о ревизији одлучи као посебној, на основу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку, ради уједначавања судске праксе.

Тужени је доставио одговор на ревизију тужилаца.

Одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...87/18), прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као иако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

У конкретном случају, предмет спора је захтев правних следбеника лица које је било запослено код туженог, за исплату посебне радне стимулације за спорни период од 2003. до 2007. године, а по основу ауторског права, као учесника у стварању одређених сорти Имајући у виду да се побијано решење другостепеног суда заснива на закључку о неблаговремености поднете тужбе тужилаца који је супротан постојећој судској пракси, Врховни касациони суд налази да су испуњени услови прописани цитираном одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, за одлучивање о ревизији тужиоца, као изузетно дозвољеној.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу првом изреке донео је у смислу одредбе члана 404. став 2. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао побијано решење, применом одредбе члана 408. у вези члана 420. став 6. Закона о парничном поступку, па је нашао да је ревизија тужилаца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правни претходник тужилаца, покојни ГГ, био је запослен на Институту за ратарство и повртарство у Новом Саду све до године, када је преминуо у току радног односа. Решењима надлежних органа признати су новостворени ..., а као ствараоци тих ... регистровани су правни претходник тужилаца и тужени при чему је правни претходник тужилаца учествовао у стварању ... било као оплемењивач или као селекционер. На основу Правилника о радним

стимулацијама, донетог на седници савета туженог дана 29.10.1991. године, чланом 1. је предвиђено право ауторима и другим стваралацима на исплату посебне накнаде за новостворене сорте и друге видове стваралаштва, при чему се, у смислу одредбе члана 15. тог Правилника, посебна накнада исплаћује као ауторски хонорар на терет материјалних трошкова, а износ накнаде је везан за време исплате и зависи од висине личног дохотка који аутор – стваралац, има у време исплате, према решењу о стартној висини личног дохотка. Тужени је, у одговору на тужбу, између осталог истакао приговор застарелости потраживања тужилаца, имајући у виду да су они тужбу суду поднели дана 30.12.2013. године, а да тужбеним захтевом траже исплату ауторске накнаде за период до 18.07.2007. године, након што је протекао субјективни и објективни рок застарелости прописан одредбом члана 41. Закона о заштити права оплемењивача биљних сорти („Службени гласник РС“ број 41/2009...88/2011), који прописује рок од три године од дана сазнања за повреду права оплемењивача, за подношење тужбе надлежном суду.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужилаца делимично усвојио и туженог обавезао да им исплати посебну радну стимулацију за период од 2003. године до 2007. године, јер је закључио да је основ потраживања тужилаца стицање без основа, па се на оцену приговора о застарелости примењује општи рок застаревања од 10 година приписан одредбом члана 371. Закона о облигационим односима. Део тужбеног захтева тужилаца којим су тражили исплату посебне радне стимулације за 2002. годину, са припадајућом каматом, првостепени суд је одбио као неоснован, пошто је закључио да је потраживање за ту годину застарело, имајући у виду да су тужиоци тужбу суду поднели дана 30.12.2013. године.

Другостепени суд је, побијаним решењем, жалбу туженог усвојио, укинуо првостепену пресуду у усвајајућем делу и у делу одлуке о трошковима поступка, а тужбу тужилаца је одбацио јер је закључио да Закон о заштити проналазака, техничких унапређења и знакова разликовања („Службени лист СФРЈ“ број 34/81...20/99), Закон о патентима („Службени лист СРЈ“ број 15/95...35/95), Закон о патентима („Службени лист СЦГ“ број 32/04 и „Службени гласник РС“ број 115/06) и Закон о заштити права оплемењивача биљних сорти („Службени гласник РС“ број 41/09 и 88/11), садрже одредбе о роковима за подношење тужбе за накнаду штете за заштиту права проналазача – оплемењивача, па тако одређују да се тужба за повреду проналаска, односно патента, може поднети у року од 3 године од дана сазнања за повреду и учиниоца, али не после истека рока од 5 година од дана учињене повреде, док важећи Закон о патентима („Службени гласник РС“ број 99/11...66/19), садржи идентичну одредбу о роковима за подношење тужбе због повреде права, с тим што одређује рок за подношење тужбе и у ситуацији када се повреда права врши у континуитету, тако што одређује рок од 5 година од дана последње учињене повреде. Другостепени суд је закључио да су рокови прописани наведеним Законом процесно правни – преклузивни, што значи да је тужба тужилаца поднета након протека тих рокова, па је неблагоприятна.

Међутим, по оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је погрешно применио материјално право, а због тога је чињенично стање непотпуно утврђено.

Тужбени захтев тужилаца заснива се на чињеници да њима, као наследницима покојног професора ГГ, припада радна стимулација за ауторски допринос остварен од продаје ... у износима признатим тада важећим Правилницима туженог. Дакле, не ради

се о повреди права оплемењивача (одредба члана 40. Закона о заштити права оплемењивача биљних сорти објављеном у „Службеном гласнику РС“ број 41 од 02.06.2009. године), нити о повреди права на проналазак (одредба члана 121. Закона о заштити проналазака, техничких унапређења и знакова разликовања објављеном у „Службеном листу СФРЈ“ број 34/81), као ни о заштити ауторског права (одредба члан 95. Закона о ауторском праву објављеном у „Службеном листу СФРЈ“ број 19 од 14.04.1978. године), како је погрешно закључио другостепени суд. Основ потраживања тужилаца није накнада штете него исплата ауторског хонорара, па је другостепени суд погрешно закључио да је тужба тужилаца неблаговремена и побијаним решењем је одбацио.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео у смислу одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку, потребно је да другостепени суд оценом навода жалбе туженог, правилном применом материјалног права донесе нову и закониту одлуку.

**Председник већа – судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић